BAŞMUHARRİRİ
Ahmet Emin YALMAN
Vatan Evi
Cağaloğlu, Molla Fenari Sokağı 30 - 32
Telef. 24136 - Telg. VATAN Ist.

Cumartesi 11 NİSAN 1942

VATAN

Yıl: 2 — Sayı: 542

"DOĞRUYA DOĞRU - EĞRİYE EĞRİ,,

Fiyatı 5 Kuruş

"SÜRGÜNLER,, ve "KAÇIKLAR,,

YAZAN:
Behçet Kemal ÇAĞLAR

Bugün 2 inci sayfamızda okuyunuz

Dünya için yıldız barışıklığı

"Barış, Dolmabahçede mi müzakere edilmeli, yoksa Yıldızda mı?,, yolunda tatlı bir münakaşaya kulak misafiri oldum.

Yazan: ***Ahmet Emin YALMAN***

Tramvayda nasılsa yer bulmuş, oturmuştum. Arkamdaki sırada iki kişi konuşuyordu. Kulak misafiri oldum. Günün meselelerinden bahsediyorlardı. Biri dedi ki:

— Ağır yaralı esirleri değiştirme işinin bizim toprağımızda yapılması ne hayırlı bir şey oldu! Bu harpte biz hep böyle insanca roller oynamak fırsatını buluyoruz. İç açacak bir şey değil mi?

Diğeri cevap verdi:

— Elbette öyle... Zaten göreceksin, barış işinde de biz önayak olacağız. İki taraf propaganda yapa yapa birbirinin dilinden anlamaz oldu. Bunların arasına insanlık dilile konuşmağı bilen bir tercüman girmesi lâzım, bu tercümanlığı da bizim yapmamız tabii değil mi? Harbin manasını kim bizim kadar tanır? Sürekli harplerden sonra gelen barış devrinden kim bizim kadar istifade etti? Bizim kadar gözü dışarıda olmayan kim var? Şu kadarcık şüphem yok ki barış İstanbulda imzalanacak. Adı da (Dolmabahçe barışı) olacak.

— Yok, bana kalırsa böyle toplantılar için Yıldız daha iyidir. Milletlerarası Kadınlar kongresi zamanında yolum düştü, gördüm. Müzakereler için boy boy salonları var. O ağaçlıklar arasında, güzel manzaraların karşısında barış murahhaslarına ulvi fikirler gelir, sevgi duyguları ruhlardan fışkırır. Hem de kıyameti andıran bir harbin barışı için Yıldız daha parlak, daha ümit verici bir isim olur. Zaten «yıldızları barıştı», «Allah yıldız barışıklığı versin» demiyor muyuz? Bu türkçe bir tabir, ama manasını herkese anlatırız. Ben aklıma koydum: Bu harbin barışına «Yıldız barışı» denecek...

— Peki, senin dediğin olsun, fakat otel meselesini ne yapacağız? Böyle bir barış için her memleketten murahhas, müşavir, mütehassıs, kâtip, gazeteci diye yüzer kişilik heyetler gelecek, bunları barındıracak otelimiz yok. O zamana kadar da yapılmaz. Acaba ne çare bulmalı?

— Düşündüğün şeye bak. Hele barış için buraya toplansınlar da hepimiz kendi evlerimizi, yataklarımızı veririz....

Oh, kendi kendilerine mükemmel gelin güvey oluyorlardı. Otel meselesini bir hallediverseler barış konferansını hemen Yıldıza çağırıverecekler...

Ne de olsa bu konuşma pek hoşuma gitti. Bunun tesiri altında yatağıma yattım. Sabaha kadar barış, ışık, bahar dolu rüyalar gördüm ve bu karanlık, kanlı dünyayı bir kaç saat için unuttum.

Sabah gazetemi açınca bir de baktım ki eski tas, eski hamam... Yine aynı dedikodular devam ediyor: Topraklarımızdan geçit istiyeceklermiş, fakat B. Fon Papen mutlaka karşı duracağımızı anlatmış. Bu plândan vazgeçmişler. Fakat bir taraftan da Bulgarlar şark cephesine kuvvet göndermekten yakayı sıyırmışlar. Bulgarların

(Devamı: Sa. 3, Sü. 4 de) —

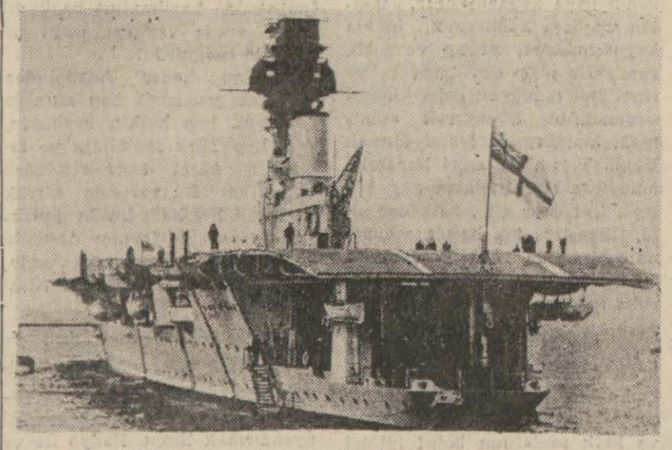

Bengal körfezinde Japonlar tarafından batırılan İngilizlerin Hermes tayyare gemisi

Bulgarlar Sırbistanı işgal ediyorlar

Bir çok yeni Bulgar tümenleri Sırbistana girdi

Bulgar gazeteleri, Mihailoviç'in yok edilmesini istiyorlar

Londra, 10 (A.A.) — Times gazetesinin diplomatik muharriri yazıyor:

Hitlerin emirlerini almak üzere Almanyaya giden Kral Boris'in seyahatinin ilk neticeleri Sırbistana giren Bulgar kıt'alarının mühim hareketlerinde görülmektedir. Londraya gelen haberlere göre Bulgarlar şimdi hemen bütün Sırp topraklarının kontrolunu ellerine almaktadırlar.

Son zamanlarda cenubi Sırbistana inhisar eden Bulgar işgal bölgesi şimdi Belgradın 50 kilometre kadar cenubunda bulunan Malednovak'a kadar uzanmaktadır. Halen Belgrat ve civarını işgal eden tümenden başka Sırbistanda hiç bir Alman tümeni bulunmamaktadır. Altı veya yedi Bulgar tümeni ve bu arada altıncı, yedinci, on dördüncü, on altıncı on yedinci tümenler, birinci motörlü tümen ve diğer motörlü birliklerle Sırp topraklarının geri kalan kısmına girmişlerdir. Utro ve Zora isimlerindeki Bulgar gazeteleri General Mihailoviç kuvvetlerinin yok edilmesi lâzım geldiğini yazmakta ve Bulgarların Almanların yapamadığı bu vazifeyi başarmaları lâzım geldiğini ileri sürmektedirler.

Uzakşark harbi

Corregidor adası dayanıyor

Bengal körfezinde bir İngiliz tayyare gemisi batırıldı

Filipinde Japonlar bir kruvazör kaybettiler

Filipindeki Japon kumandanı General Yamaşito

Vaşington, 10 (A.A.) — Harbiye Nezaretinin tebliği:

Filipinlerde Cebu'ya asker çıkarmakta olan Japonların bir kruvazörü batırılmıştır.

Bataan ve Corregidor arasında muvasala 24 saattenberi kesilmiş bulunmaktadır. Bataan'da çarpışmaların sona erdiği aşikârdır.

Japon hava ve topçu kuvvetle-

(Devamı Sa: 3 Sü: 4 de) §

Cripps'in teklifleri reddedildi

Hintliler, hakikî bir millî hükûmeti kabule hazır olduklarını bildirdiler

Cripps bugün gazetecilere beyanatta bulunacak

Yeni Delhi, 10 (A.A.) — Hint kongresi icra komitesi Cripps'in tekliflerini reddeden karar suretini ittifakla kabul etmiştir. Ret kararı, Cripps'e bildirilmiştir. Reuter ajansının öğrendiğine göre evvelce üzerinde bir anlaşmaya varılması muhtemel görülen milli müdafaa meselesile diğer teklifler hakkında yeniden ihtilâflar başgöstermiştir. Icra komitesi üyeleri yeni milli müdafaa formülü üzerinde yaptıkları etraflı müzakerelerden sonra şu kanaate varmışlardır ki verilmek istenilen salâhiyetler ve memuriyetler tatmin edici değildir. Komite hakiki bir milli hükûmeti kabule hazırdır. Ancak şimdiki teklifler kongreye böyle bir hükûmet için icap eden hareket sahası temin etmemektedir. Sir Stafford Cripps vazifesinin son neticesini bildirmek üzere gazetecileri yarın öğle üzeri toplantıya çağırmıştır.

Rus - Alman harbi

Almanlar bütün cephede taarruza geçecekler

Alman tank ve tayyare hücumları arttı

Stokholm, 10 (A.A.) — Stokholm Titningen gazetesinin Berlin muhabiri yazıyor:

Almanlar belki mayıs ayının sonundan evvel taarruza geçmiyeceklerdir. Cenupta arazi Kafkasyanın petrol sahalarına karşı harekete geçilmesine imkân vermekte ise de Almanların cephenin diğer kısımlarındaki şartlar ileri harekete devam edilmesine imkân vermedikçe bu bölgede taarruza geçmek istemiyeceklerdir.

Kuybişef, 10 (A.A.) — United Press:

Karların erimesi ilerledikçe gittikçe sayısı artan Alman tank ve piyade pike uçakları, Rus mevzilerine hücum etmektedir.

Berlin, 10 (A.A.) — Alman orduları başkumandanlığının tebliği:

Kerç yarım adasında tanklar ve tayyareler yardımile yapılan kuvvetli hücumlara karşı gösterdiğimiz mukavemette tam bir müdafaa muvaffakiyeti kazanılmıştır.

Şimali Afrika harbi

Libyada mihver taarruzu başladı

Kahire, 10 (A.A.) — Reuter Ajansının Kahire muhabiri bildiriyor:

Ingiliz umumî karargâhının dünkü tebliği mihverin batı çölünde henüz büyük ölçüde bir taarruza başladığını gösteriyor gibidir.

Düşman Martuva hava alanlarının müdafaasına büyük ihtimamını veriyor gibi görünüyor.

Berlin, 10 (A.A.) — Tebliğ:

Şimali Afrikada keşif kolları müsademelerinde Ingilizlerin bir çok keşif tankı ve topu tahrip veya zaptedilmiştir.

Malta adasında yapılan hücumlar gece gündüz devam etmiştir. Bu hücumlar Alman pike savaş tayyarelerile avcı tayyareleri teşkilleri tarafından yapılmıştır.

İzmirdeki mübadele resimleri

★

İzmirde yapılan ağır yaralı esirlerin mübadelesi haberini vermiştik. Dün, bu harbin mühim hâdiselerinden birini teşkil eden bu hâdisenin resimlerini aldık.

Uzun bir ayrılıktan sonra ağır yaralı, yani artık vücutça işe yaramıyacak bir şekilde memleketlerine dönecek olan bu yaralıların esaret havasından kurtulup her bakımdan hür bir memlekette hürriyetin tadını tatmaları ne büyük bir saadettir.

Yukardaki resimde Ingiliz esirlerini Bayraklı vapurunda görüyorsunuz. Aşağıdaki resimde ağır bir Italyan yaralısının büyük bir şefkatle nakledilmek üzere vince yerleştirildiğini görüyorsunuz. Daha dün birbirini vuran iki ayrı ordunun askeri bugün birbirine şefkat gösteriyor.

★

Kuibişef'te siyasî görüşmeler

İngiltere, Amerika ve Japonyanın yeni elçileri faaliyette

Hepsi Sovyetleri Pasifik harbinde kendi tarafına çekmeğe çalışıyor

Tokyo, 10 (A.A.) — Nişi Nişi gazetesinin Kuibişef muhabiri 7 nisanda Birleşik Amerika Sefiri Stanleyin ve ondan evvel Japon sefiri Satohun ve Ingiltere sefiri Kerr'in Kuibişefe gelmelerile Sovyetler Birliğinin Pasifik harbinde ittihaz edeceği tarzı hareketin bağlı olacağı diplomatik muharebenin başladığını yazmaktadır.

Muhabir, vaziyetin bazı bakımlardan 1939 sonbaharındaki vaziyeti andırdığını belirtmektedir. O sene mihvercilerle mihvere karşı olanlar Moskova üzerinde tesir icra etmek için mücadele halinde idiler. Muhabir, bununla beraber bugünkü vaziyetin de oldukça müşkül olduğunu ilâve etmektedir. Japon kıtalarının muzaffariyeti ve Alman taarruzunun yakınlığı Sovyetler Birliğini ihtiyata sevketmektedir.

Ruzvelt, Fransız Elçisi ile görüştü

Fransız Elçisi Ruzveltten gıda maddeleri isiedi

Vaşington, 10 (A.A.) — Ruzvelt, dün Fransız büyük elçisi Henry Haye'yi kabul etmiş kendisile yarım saat görüşmüştür. Mülâkatın büyük bir kısmı işgal altında bulunmıyan Fransa topraklarındaki ahalinin gıda meselesine ve Almanyadaki Fransız esirleri işine tahsis edilmiştir.

Meclis müzakereleri

Ekmeğin bayat satılması hakkında münakaşalar

Ticaret Vekili Rasih Kaplanın sualine cevaplar verdi

Ankara, 10 (A.A.) — Büyük Millet Meclisi bugün Refet Canıtezin reisliğinde yaptığı toplantıda bazı kanun lâyihaları hakkında görüşüldükten sonra Antalya meb'usu Rasih Kaplan'ın taze ekmek sattıklarından dolayı cezalandırılan 2 vatandaş hakkında Adliye Vekâletinden vaki olan şifahî takririne Adliye Vekili Hasan Menemenci cevap vermiştir.

Vekil cevabında mahkemenin verdiği kararda bir kanunî hata varsa bunun kanunî yolda tashihine gidildiğini çünkü bu suçun millî korunma kanununa göre değil de ceza kanununa göre suç sayıldığını bildirmiştir.

Adliye Vekilinden sonra söz alan Rasih Kaplan Vekile teşekkür ettikten sonra demiştir ki:

«— Arkadaşlar, gazetede bu hükmün hulâsasını görünce benim dikkatimi celbeden bir hâtıra oldu. Millî korunma kanununun

(Devamı: Sa. 3; Sü. 5 te) =

Bir adamı iple boğdular

Cinayetin failleri olan Hatice ile dostu yakalandılar

Suçlu olarak yakalanan Hatice ve Niyazi

Dün Usküdar adliye ve zabıtası çok feci bir cinayetin tahkikatına el koymuştur.

Cinayet şöylece meydana çıkmıştır:

Merdivenköyü bekçilerinden Mehmet evvelki gece taş ocakları civarında dolaşırken ocaklardan birinin içinde ayaklarına bir cısım takılmıştır. Elektrik fenerini yakan bekçi bir adamın kanlar içinde yattığını korku ile görmüştür.

Yapılan ilk tahkikat neticesinde cesedin Kızıltoprakta Imam sokağında oturan duvarcı ustası Erzurumlu

(Devamı Sa. 3, Sü. 2 de) *—*

İstihlâk birlikleri kuruluyor

Yapılacak yeni teşkilâtta mahalle bakkallarından âzamî istifade edilecek

Ankara 10 (Telefonla) — Ticaret Vekâleti Iaşe Müsteşarlığı, yurdun her tarafına teşmil edilecek istihlâk birlikleri kurmayı kararlaştırmıştır. Bu istihlâk birlikleri, Dağıtma Ofisinin emrinde olacaktır. Müsteşarlık, bu maksadı temin için büyük istihlâk merkezlerindeki küçük, büyük bakkal dükkânlarını teşkilâtlandıracaktır. Bilhassa mahalle bakkallarından âzami surette istifade edilecek, halkın bütün ihtiyaçları Dağıtma Ofisi tarafından bu bakkallara verilecektir. Bakkallar ayni zamanda halka dağıtılmakta olan karne işlerile de meşgul olacaklardır. Bir mahalle sakinleri, ikametgâhlarını değiştirmedikçe bağlı bulundukları istihlâk birliklerinden başkalarından alışveriş edemiyecektir. Yalnız bu kayda tâbi maddelerin Dağıtma Ofisi tarafından istihlâk birliklerine verilmesi şarttır.

Japonyada ilk islâm propagandacıları

— 42 —

Hacı Mustafa adında bir adam her nasılsa Japonyaya gitmiş ve orada müslümanlığın ilk tohumunu saçmaya çalışmıştır. Bu adam cahil olduğundan ilk anda herkes kendine güldürmüştür.

Sultan Hemit, Japon gencinin mazeretini kabul etti. Kendisine bir çok hediyelerle beraber, gayet dolgun bir yol masrafı verdi ve Noda Efendi, o derecede sevdiği İstanbuldan ve Türklerden ayrıldığına teessüfler ederek çıkıp gitti.

(İstitrat olarak şunu da söyliyeyim ki, Noda Efendinin talebeleri, derslerini bırakmadılar. Ara sıra Mösyö Nakamuraya müracaat ederek ve kendi kendilerine çalışarak oldukça iyi bir surette Japoncayı öğrenmiye muvaffak oldular. Bunlardan (Japon Ali Bey) denilen zat ile (Ahmet Bey), yakın zamanlara kadar hayatta idiler. Ahmet Bey, iki sene kadar ve Ali Bey de geçen sene içinde vefat ettiler.)

JAPONYADA İLK İSLÂM PROPAGANDACILARI

Ertuğrul faciasından sonra Japonyaya ilk ayak basan Türk, (Bombaylı Hacı Mustafa) dır.

Rivayete nazaran Hacı Mustafanın ailesi, (Konya) lıdır. Fakat babası evvelâ Hicaza gitmiş, arapçayı öğrenmiş. Oradan da Hindistana giderek (Bombay) da yerleşmiş. Hacı Mustafa orada dünyaya gelmiştir.

Bu adam, pek az tahsil görmekle beraber, çok zeki imiş. Ağızdan kapma bir çok şeyler öğrenmiş. Babası gibi parlak bir maceraya atılmak istemiş. Evvelâ kalkıp İstanbula gelmiş.. Ve bu gelişi, Japonların İstanbulda bulunduğu zamana tesadüf etmiş. Bu zeki adam, Sultan Hamidin Japonlar hakkındaki siyasetini öğrenir öğrenmez, bu fırsattan istifadeyi kafasına yerleştirmiş. Japonyaya gidip (islâmiyet) propagandası yapmaya ve bu yüzden bir külâh kapmaya karar vermiş. Evvelâ (Hicaz) a gidip (Hacı) unvanını kazandıktan sonra, doğruca (Singapur) a gitmiş. Orada uzun bir müddet kalarak muhiti tetkik etmiş. Japonlar hakkında iyice fikir edinmiş. Kâfi dererede malûmat topladıktan sonra, doğruca Japonyaya giderek kendisine bir (âlim) süsü vermiş. İslâmiyet propagandasına girişmiş.

Japonlar, evvelâ bu adamın sözlerine ehemmiyet vermemişler. Fakat, İstanbuldan geldiğini öğrenince, kendisini dinlemek lüzumunu hissetmişler. (Kont Okoma) ile bir kaç zat (Hacı Mustafa) yı dinlemişler.

Bu cahil adam, söze nereden başlayacağını tayin edememiş:

— Sizin dininiz, tıpkı bizim dinimize benziyor. Ancak bir noksanınız var. Eğer siz de bizim gibi dört kadın almayı kabul ederseniz, tam müslüman olursunuz.

Demiş... Japonlar, bu zırva sözlere gülmüşler;

— Eğer islâmiyet, yalnız dört kadın almaktan ibaretse, bizim müslümanlığa ihtiyacımız yok.

Diye cevap vermişler.

Hacı Mustafa, artık orada dikiş tutturamamış. (Çin) e geçmiş. Bir müddet gezmiş. Oradan da kalkıp İstanbula gelmiş. Sultan Hamidin süt biraderi ve Esvapçıbaşısı İsmet Beye tavsiye edilmiş. O da,

— Efendimiz!.. Japonyada bir hayli zaman islâmiyeti neşretmekle meşgul olan Hacı Mustafa Efendi isminde bir zat İstanbula gelmiş. Maiyeti seniyenize alsanız, günün birinde belki lâzım olur.

Diye, bu maceraperest adamı Sultan Hamide takdim etmiş. Padişah, Hacı Mustafayı karşısına oturtup, onun anlattıklarını büyük bir dikkatle dinlemiş. Japonyada, islâmiyetin ilk tohumlarını attığını iddia eden bu adamı, derhal (musâhip) leri meyanına ithal eylemiş...

Hacı Mustafadan sonra, (Mısır) ulemasından bir zat daha gelmiş. O da, (Mikado) ile görüşerek kendini (islâmiyet) e davet etmek istemiş. Fakat Hacı Mustafanın yaptığı fena tesir üzerine, kendisine yüz verilmemiş.

Arkası var

Şehir Haberleri

İhmale uğrayan bir hak

Tramvay vatman, biletçi, kontrol memurları ve amelesi yapılan pahalılık zamlarından istifade ettirilmemiş

Hükûmetten ve belediyelerden maaş ve ücret alanlara mahsus olan % yirmi beş zamdan istifade etmeyen kocaman bir kütle var: Tramvay vatmanları, biletçileri, kontrol memurları ve tamir işçileri...

Bunların nekadar ağır bir iş gördükleri, nekadar çile çektikleri hepimizin gözümüzün önündedir. Hükûmetin kabul ettiği umumi prensipin kendilerine tatbik edilmemesi, herhalde bir yanlışlık eseri olsa gerektir. Çok çetin şartlar altında vazife gören tramvaycıların hakkının yerine getirileceğini ve Belediyemizle Tramvay idaresinin bu işe alâka göstereceğini umuyoruz.

Ekmek karnelerinde suiistimal

Dün öğleden sonra yine Vali ve Belediye Reisinin başkanlığı altında alâkadar daire müdürlerile kaza kaymakamlarının iştirakile ikinci bir toplantı yapılmış, bu toplantıda da ekmek karneleri üzerinde görüşülmüştür.

Ekmek karnesi suiistimalinin önüne geçmek için yeni kararlar alınmıştır.

Karne suiistimalinin daha ziyade muvakkat karneler üzerinde yapıldığı gözönünde tutularak bu muvakkat karnelerin de numaralı olarak tevziine karar verilmiştir.

İaşe müdürlüğü kadrosu genişletiliyor

İstanbul İaşe müdürlüğü kadrosunun bugünkü ihtiyaçları karşılamıyacak derecede olduğu neticesine varan İaşe Müsteşarlığı bu kadronun 120 kişiye çıkarılması kararını vermiştir. Yeni nadro yakında tebliğ edilecektir.

İstanbul İaşe müdürlüğü yeni bir kararname ile Bölge İaşe müdürlüğüne değiştirilmiş ve vazife sahası genişletilerek Bursa ve Tekirdağı vilâyetleri de bölge hududu içine alınmıştır.

Müdürlük yeni kadrosile, elyevm bulunduğu Atabey hanına sığamıyacağı için, Sokoni Vakum gaz şirketinin boşaltmak üzre bulunduğu Dördüncü Vakıf hanındaki daireye nakli münasip görülmüştür.

Ekmekteki Mısır miktarı azaltılıyor

Bugün ekmek ununda bulunan yüzde kırk nisbetindeki mısır miktarının yüzde otuza ve yarın da yüzde yirmiye indirilmesine karar verilmiştir. Bu miktarın bir kaç gün içinde yüzde ona kadar indirilmesi de muhtemeldir.

Haydarpaşadaki tramvay kazası tahkikatı neticelendi

Bir vatandaşın parçalanarak ölümü, diğerlerinin de yaralanmasile neticelenen Haydarpaşadaki tramvay kazasına ait olup Üsküdar Müddeiumumiliğince yapılmakta olan tahkikat, dün öğleden sonra neticelenmiş ve kısmen suçlu görülen vatman da tevkif edilmiştir. Tahkikat neticesi hakkında malûmat almak üzere dün kendisine müracaat eden bir arkadaşımıza Üsküdar ve Kadıköy Halk Tramvayları idaresi müdürü, yapılan tahkikat neticesinin henüz kendilerine bildirilmediğini söylemiş ve kazaya sebep olarak şahsî bir kanaat olmak üzere şunları göstermiştir:

«— Kazayı yapan araba kazanın vuku bulduğu sefeden evvel ayni yolda altı sefer daha yapmıştır. Frenlerde bir bozukluk olsaydı bu kazanın böyle yedinci seferde değil, daha ilk seferde vuku bulması icap ederdi. Bence, kazanın sebebi vatmanın kaza mahalline yakın olan ve dur işareti bulunan yerden ya süratle geçmiş ya da durduktan sonra kalktığı sırada ağır hareket yerine sür'atle harekete geçmiş olması ve bu esnada arabayı durdurmağa muvaffak olamamasıdır. Maamafih adli tahkikat bu cihetı aydınlatacaktır.»

Anadoludan Ses

"Sürgünler" ve "Kaçıklar"

Yazan: **Behçet Kemal ÇAĞLAR**

Beş on büyük şehrimizden ötede, Anadolu içlerinde herhangi bir vazife alan münevverlerimizin çoğuna bir «sürgün» halsizliği ve ürkekliği çöküyor. Kapağı bir an evvel büyük şehre atmak için çabalamaktan başka gayrete geçtiği pek görülmüyor. Onun da henüz imkânsız olduğunu anladı mı kabına çekiliyor; artık tabiatin güzelliklerini bile görmeyen, mahalli hususiyetlerle avunmayı bile akledemeyen renksiz ve maksatsız bir inziva başlıyor. İçkiye ve tütüne rağbet artıyor. Radyonun alaturka saatlerindeki ahü vahlar bu halin en iyi tercümanı oluyor; kitap şöyle dursun gazete okumak bile lüzumsuz görülüyor. Şevkini kaybetmeden çalışan, hele buralara isteğile geldiği haber alınan birisi olursa, görmeden ve konuşmadan inanılmıyor, ondan sonra da «kaçık» farzediliyor..

Memleketin en özlü, en içli, en saf ve himmete en muhtaç yerlerinde hizmete gelen münevverlere şevk ve hamle verecek, içlerindeki heves ve hayatiyeti devam ettirecek ve hattâ artıracak telkinler nasıl yapılacak, imkânlar nasıl bulunacak?

Bulunduğu yerde bir hazinenin kapağı üstünde oturduğunu, muhitin tabiatini ve halkın ruhunu biraz deşerse orada müstesna güzellikler ve emsalsiz hususiyetlerle karşılaşabileceğini, bütün yurdun bir dünya cenneti olabilmesi için herkesin bakımsız köşesini onarması ve şenlendirmesi lâzım geldiğini bu münvvere nasıl anlatmalı? Bu kaybolmuş oğula dönüp dolaşıp bulduğu tabiat anayı ve halk babayı nasıl hatırlatıp nasıl sevdirmeli?

Nasıl kitaplar, nasıl mecmualar, nasıl gazeteler, nasıl ekipler, nasıl radyo neşriyatı, onu köşesinde bularak şevke ve hamleye çağırmalı?

Anadolu içinde çalışmaya gönderilen münevveri «sürgün» olmaktan, kendini «sürgün» saymaktan kurtarmak gerek! Bu olmadıkça büyük yurd kalkınmasının çabuk gerçekleşmesine imkân yok!

Genç bir ruhun ermesi ve olması, yetişmesi ve gelişmesi için, kendi içine kapanmasının, tabiatle başbaşa kalmasının, halkla kaynaşmasının, ıstırap ve mahrumiyetle pişip dövülmesinin birinci şart olduğunu daha ilkokul sıralarından başlayarak anlatmak, inandırmak, içe sindirmek lâzım. Yarım bir eseri tamamlamaktansa hiç başlanmamış bir şeyi, icat eder gibi, halkeder gibi, ilkbaştan, tek başına meydana getirmenin insana vereceği müstesna haz ve gururu her genç ruha anlatmak ve aşılamak gerek!

Sevdiği ve anlaştığı bir kadınla evlendikten sonra, tabiatin alışılmamış ve görülmemiş güzelliklerile dolu, halk ruhunun ve halk san'atının belki iptidai fakat ilâhî hususiyetlerine sahip, bir yurd köşesinde, elele ve başbaşa geçecek sevimli ve verimli günlerin iki ruhu birbirine kaynaştırmakta, memleket ve millet sevgisile beslemekte ne büyük rolü olacağını gözönüne koyacak eserler nerede?

Yalnız büyük ve temiz sevgiler için, yalnız büyük ve temiz sevgilerin sevkile, günlük kaygulardan ve zevklerden uzak, insanca ve ilâhça yaşamanın ruha vereceği olgunluğu, zekâya getireceği parlaklığı ve vücude kazandıracağı sıhhati, hangi büyük ve tesirli salâhiyet, hangi esaslı ve mufassal tecrübe ile genç münevvere anlatacak?

Böyle yerlerde, içi geçmiş, beli ve hevesi beraber çökmüş insanları büyük vazife başlarında bulundurmamak, şahısları tekaüt zamanlarını doldurmak için alıkoymakla müesseseleri tekaüt etmemek lâzım! Böyle yerlerde öyle idare âmirleri gördüm ki: Kasabanın tepesindeki konağından aşağıdaki daireye ve ya çarşıya yayan inmesi, kalp sektesinden ölmesine, otomobille veya araba ile inmesi mide bulantısından bayılmasına bağlıydı! Sanki orada vazifeye değil de ikamete memurdu!

Şimdiye kadar Anadoludan yazdığım yazılarda hep muhitin şiirinden, hep halkın hazinesinden, hep Türk san'atının ve tabiatinin güzel tezahürlerinden bahsettim. Bu yazımda büyük ve hazin hakikate bütün çıplaklığile temas ediyorum: Anadolu içinde vazife almış münevverlerin çoğunda bir «sürgün» edası var.

Gün geçtikçe uyuşuyor ve küsüyorlar. Onlarda büyük yapıcılığın, yılmaz yaratıcılığın şevkini ve hamlesini uyandırmak lâzım. Radyo ile ve kitapla telkin mi yapılacak, sinema ve tiyatro ile ayaklarına eğlence mi götürülecek, yerleri ve ödevleri çabuk çabuk değiştirilerek şevk ve heveslerinin kaybolmamasına mı çalışılacak, orasını bilmem, fakat muhakkak olan bir şey var: Anadolu içinde, büyük şehirlerde okuyup yetişen yurddaşlar, tam verimli, tam başarılı, tam hevesli değildirler! Bulundukları yerde kaldıkları müddetçe kendilerini ayılar süren bir Kutup gecesi içinde farzeden ruhları büyük ve güzel sabaha kavuşturmak lâzım!

Behçet Kemal Çağlar

Husrev Gerede Bugün gidiyor

Bir kaç gündenberi şehrimizde bulunan Berlin Büyük Elçimiz Hüsrev Gerede bu sabah tayyare ile vazifesi başına hareket edecektir.

TASHİH

Dünkü sayımızda İstanbul Üniversitesi Ordinaryüs Profesörlerinden Ebulûlâ Mardin için bir jübile yapılacağı yazılmıştır. Üniversitenin profesöre otuzuncu yılı münasebetile bir armağan vermesi yanlışlıkla bir jübile yapılacağı şeklinde yazılmıştır. Tashih ederiz.

TAKVİM

11 NİSAN 1942
CUMARTESİ
AY 4 — Gün 101 — Kasım 155
RUMİ 1358 — MART 29
HİCRİ 1361 — Rebiülevvel 24

VAKİT	ZEVALİ	EZANİ
GÜNEŞ	6,28	10,44
ÖĞLE	13,15	5,32
İKİNDİ	16,57	9,14
AKŞAM	19,44	12,00
YATSI	21,20	1,36
İMSAK	5,42	8,58

Çala Kalem

Sessiz işgal

Bir Avustralya tebliğinde Amiraute adaları üzerinde yapılan bir keşif uçuşu esnasında Lorengau'nun Japonlar tarafından işgal edilmiş bulunduğu, tarihi bilinmiyen ihraç hareketinin buraya hayli zaman önce yapılmış olmasının muhtemel olduğu bildirilmektedir.

Pasifikte o kadar çok ada var ki hangisinin Japonların eline geçtiğini öğrenmek için tayyarelerin sık sık keşif uçuşları yapması lâzım gelecek. Oyle yapılmazsa «Bizimdir», diye herhangi bir adaya gideceklerin adanın kiralık oda gibi sahip değiştirdiğini görmeleri muhtemeldir.

AYAGINI KESMIYE RAZI

Tramvayda biri yanındakine dert yanıyordu:

— Ayağımda öyle melûn bir nasır var ki kunduramı güç belâ giyiyorum, nasıra vurdukça gözümden ateş çıkaracak kadar acıtıyor. Bilmem ki sokakta bir müddet terlikle mi dolaşsam...

— Kunduranın nasıra gelen yerini biraz kesiver...

— Ne söylüyorsun yahu. Bu zamanda ayağımı keserim de kunduranı kesmem. Otuz liraya kim kundura alacak!

ZAVALLI BATAAN

Bataanda Amerikan ve Filipin kuvvetleri teslim olmadan saatlerce evvel bütün yarım adayı sarsan şiddetli yer depremleri olmuş, bir çok yerlerde toprak kaymış.

«Bir felâket yalnız gelmez» sözü bu gibi olaylar için ortaya atılmıştır. Kim bilir, belki de Filipinliler yerin sarsılmasını cephenin sarsılmasından daha zararsız bulmuşlardır.

GÜNEŞİ GÖRÜRSEK

Bir gazetenin havacılık mütehassısı diyor ki: «Bu ilkbahar mevsiminde havalarda neler göreceğiz? Bilmem ama, güneşi biraz sık görürsek memnun olacağız. Zira hâlâ bir gün ısınırsak üç gün titriyoruz.

Tathsert

Günden Güne

Dominyon hakları

Son müzakereler sırasında Hindistana dominyon hakları verilmesi bahis mevzuu oldu. Büyük Britanya imparatorluğu dominyonlarının ne gibi haklara sahip olduğunu bu vesile ile gözden geçirmek faydasız olmaz.

İç idare

İngiltere hükûmeti, dominyonların parlâmentoları tarafından çıkarılan kanunlara hiç bir suretle müdahale etmez.

Dominyonların esas teşkilâtı, kanuni muameleden geçmek şartile, mahalli hükûmetler tarafından tadil edilir.

İngiltere âli divanına temyiz maksadile yapılacak müracaatlara, dominyonların müstakil hükûmetlerince müsaade veya bunlar reddedilebilir.

Dominyonlarla Büyük Britanya arasındaki resmi bağ, İngiltere hükûmetinin vekili sıfatile değil, kralın mümessili sıfatile gönderilen bir umumi validir.

İngiltere hükûmeti her dominyonda icra kuvvetini temsil eden kabinenin kararlarına müdahale hakkını haiz değildir.

Dominyonların bütün vatandaşları Büyük Britanya tebaasıdırlar ve bu sıfatla İngiltere hükûmetinin her türlü himaye ve yardımını görmek hakkını haizdirler.

Londrada muayyen zamanlarda toplanan imparatorluk konferansında her dominyonun mümessilleri birbirile ve Birleşik - Krallığın devlet adamlarile temas ederler.

Dış siyaset

Milletler Cemiyeti zamanında her Dominyon Birliğin azası idi ve Büyük Britanya mümessillerinin düşüncesine aykırı dahi olsa rey vermek hakkını haizdi.

Dominyonların kendi siyasi teşkilâtı olabilir, fakat Büyük Britanya siyasi makamlarının yardımını istemek hakkına sahiptir.

Hiç bir dominyon, imparatorluğun öteki üyelerine evvelden haber vermeden yabancı bir devletle bir anlaşma yapamaz. Bununla beraber, bu formaliteden sonra her dominyon tam bir hareket serbestliğine sahiptir.

Dominyonlar Büyük Britanyanın yaptığı muahedeleri kabul etmek ve ya etmemekte tamamile serbesttir.

Ingiltere hükûmeti, dominyonların idare adamlarını harici siyaset üzerindeki düşüncelerden haberdar eder ve dominyonların hükûmetleri tarafından ileri sürülen her itiraz veya her düşünceyi itibara alır.

Müdafaa bahsinde dominyonların serbestliği tamdır. Müdafaa kuvvetlerinin ehemmiyet derecesi ve teçhizi hususlarını kendi hükûmetleri tayin eder ve Ingiliz müşavirler ancak dominyonlar hükûmetlerinin acele isteği üzerine müdahale ederler.

Harp vukuunda, Büyük Britanya safında yer almak veya tarafsız durmak kararını vermekte dominyonlar tamamile serbesttir.

KÖR KADI

Necip Fâzıl - Peyami Safa dâvası bugün başlıyor

Necip Fâzıl Kısakürek tarafından Para piyesi dolayısile muharrir Peyami Safa ve Tesviri Efkâr gazetesi aleyhine açılan davaya bugün saat 10 da asliye ikinci ceza mahkemesinde başlanacaktır.

DALDAN DALA

Çinlilerin nikbinliği

Çinlilerle Japonlar komşudurlar. Irk, dil, din bakımından aralarında benzerlikler vardır. Fakat dünyada kaynaşamıyacak adamlar varsa Çinlilerle Japonlardır. Birbirlerinden şiddetle nefret ederler. Haris Japonlar, binlerce senelik bir kültüre sahip olan Çinlileri köle diye kullanmağı çoktanberi akıllarına koymuşlardır. Çinlilere gelince onlar da Japonlara: «Sonradan görme» diye bakarlar.

Beş senedir iki millet çarpışıyor. Japonlar çok zorlu bir düşmandır. Fakat Çinli de çok soğukkanlı ve nikbin ruhlu bir adamdır.

Bir İsviçre gazetesi Çinlilerin nikbinliğine dair şu hikâyeyi anlatıyor: Emperar of Kanada adlı bir Kanada vapuru, Çin - Japon harbinin ilk senesinde Kanadadan Çine gidiyor. Yolcular arasında bir ihtiyar Çinli var. Vapurun bürosuna her gün baş vurup soruyor:

— Son muharebelerde kaç Japon, kaç Çinli öldü?

— On bin Çinli, iki bin Japon...

Diye cevap veriyorlar.

Çinli sevinç içinde gidiyor. Ertesi gün sual, ayni yolda cevap, daha ertesi gün yine öyle... Nihayet vapurun kaptanları merak edip soruyorlar:

— Bu kadar çok Çinli, bu kadar az Japon telefatı olduğu halde neden bu kadar seviniyorsun?

Nikbin Çinli şu cevabı veriyor:

— Biz beş yüz milyonuz, onlar sekssen milyon... Japonların bütün yekûnu kadar Çinli ölse geriye 420 milyon Çinli kalır.

SERÇE

SÖNMİYEN ATEŞ

Tefrika No. 22 — *Yazan: İsmet ZİYA*

— Bunlar olağan şeyler, diye bağırdı. Kocamın bu münasebetsiz kahkahasına, etraftaki localardan bakanlar oldu. Üstadın da hissedilecek derecede canı sıkıldı. Fakat kibarlığını zerre kadar bozmadan ayağa kalktı. Acele bir işi olduğunu söyliyerek veda edip gitti.

Kocamla, bu yavan ve tatsız adamla başbaşa kalınca içimde ona karşı âdeta bir hırs duydum.

Haftalardanberi büyük bir sabırsızlık içinde beklediğim üstadı patavatsızlığı yüzünden kaçırmıştı.

Üstadın hislerile eğlenir gibi kahkaha atacak ne var sanki?

Beni sersemletecek bir tokat yeseydim, bu kadar afallamazdım. Perişan bir halde, kocamla bir kelime dahi konuşmadan eve döndüm.

Markası üstünde insanlardan pek korkulmaz. Fakat kocam; karakterini bir türlü tebellür ettiremediğim bir adam... Kaba mı, nazik mi? Hassas mı, hissiz mi bir türlü anlıyamadım.

Bazan bana insanlığının en güzel taraflarını gösterir, kendimi hakikaten mesut zannederim. Fakat arkasından vücudümü zehirliyecek toksinleri kanıma akıtmayı da ihmal etmez. Nihadı, âdeta asabi bir hastalık geçirmiş ve izleri hâlâ üzerinde muvazenesiz bir hastaya benzetiyorum. Ona acımamış olsaydım, evlendiğimiz gündenberi yuvamızı bozmak istidadı gösteren hangi kabahatini affedebilirdim.

Nihatla sofrada karşı karşıyayız...

Onunla konuşuyorum:

— Nihat, üstada karşı çok ayıp ettin.

— Neden?

— Neden olacak... Sinemadaki kahkahan herkesi locamıza baktırdı. Üstat, âdeta müşkül vaziyette kaldı.

Nihat, kızıyor:

— Sen de benim her hareketimden bir mâna çıkarıyorsun. Esasen ne zaman seninle iki insan içine çıksak behemehal beni tenkide kalkışırsın. Yabancı bir kimsenin yanında ağız açmıya çekiniyorum. Gülsem kabahat, şaka yapsam yine kabahat, somurttuğum zaman büsbütün kabahat... Seni memnun etmenin çaresini bir türlü öğrenemedim.

Sesini biraz daha yükselterek:

— Ne tahammül edilmez bir insan oldun billiyor musun Perihan? Saadetini tehdit eden bu huylarını ne zaman terkedeceksin bilmem ki... Bundan sonra, seninle iki insan içine çıkmıya tövbe edeceğim.

Nihada kızarak cevap veriyorum:

— Çok isabet edersin...

Nihat Beyfendi sinirleniyor. Peçetesini masanın üstüne fırlatıyor, söylenerek sofradan uzaklaşıyor. Bu muvazenesiz adamla münakaşaya girişmemeye kaç kere karar verdiğim halde, öyle münasebetsiz vaziyetler tahaddüs ediyor ki bu kararımı bozmıya mecbur kalıyorum.

Mektep hayatımızda o çocukluk ve tecrübesizlik çağlarımızda ne büyük söz lerimiz vardı, hatırlayor musun Nâzan? Meğer hayat, o pembe yaldızlı dekor arkasında, seması bulutlarla kaplı ne karanlık bir âlemmiş?

O tatsız ve renksiz âlemde barınabilmek için bir çok fedakârlıklar lâzım.

Gurur, vekar, haysiyet ve onur kelimeleri kafamızda yer alan fakat hayatta tatbikine, pek azimkâr bulunan mefhumlar...

Bakalım bu takdirsiz kalan fedakârlıklarım ne zamana kadar devam edecek Nâzan?

Kendimi, yalancı kahramanlara benzetiyorum. Nihatla, herhangi bir münakaşada ona şöyle bir görünmek istiyorum. Fakat şahsiyeti belli olmıyan bu garip mahlûkla giriştiğim her münakaşa ve mücadeleden mağlûp olarak çıkıyorum. Bu mağlûbiyetler, bedbin olan ruhum üzerinde o kadar menfi tesirler yapıyor ki... Adeta kocama karşı içimde derin bir kin duyuyorum. Bazan onu, bir hayat arkadaşı değil; fena bir tesadüfün önüme çıkardığı bir engel olarak görüyorum.

Üstadın bir romanında okumuştum. (Hayatı anladıktan sonra çirkin şey kalmaz) diyor. Halbuki ben, onun aksini iddia ediyorum (Hayatı anladıktan sonra güzel şey kalmaz)... Üstadla görüşürsem ona da bu fikrimden bahsedeceğim.

Üstada ikinci bir mektup yazdım. Onunla tanıştıktan sonra eserlerile daha fazla meşgul olmıya başladım. Mektubumda okuduğum bir eserini çok beğendiğim için kendisini tebrik ettim. Bu mektup, onu bize davet etmeme de bir vesile oldu.

Mektubum, her halde üstadın hoşuna gitmiş olacak ki bir kaç gün sonra bize geldi. Bu seferki intizarım uzun sürmedi. Fatoşun delâletile salona giren üs.

Arkası var

EV KÖŞESİ

Macar gulaşı

Bu yemeği vaktile bana bir Macar ahbabım tarif etmişti. O zamanlar koyun eti bol olduğu için sığır etine şimdiki kadar yer vermezdik. Bugün iş değişti. Sığır etinin çeşitlerini arayıp bulmıya uğraşıyoruz. İşte benim de defterimin bir kenarında yazılı duran Macar gulaşını pişirmek aklıma geldi.

Dün kasaptan alarak ufak parçalara doğrattığım eti pencere dışında sabahlattım. Sabahleyin üzerine bir bardak sirke döktüm, bir saat sirke içinde bıraktım: «Sarap veya hangi biralkol olursa daha iyi olur» Sonra yıkadım, bol soğan doğradım. Bir kaşık yağ ve bir miktar salça ilâve ederek tencereye koyarak ateşe koydum. Etler pişmiye yüz tutunca üzerine bir çorba kaşığı un serptim. Tuz ve kırmızı biber koydum.

Kabuklarile haşladığım patatesleri soyarak tabağa boşalttığım etin yanına yerleştirdim ve salçayı da üzerine gezdirdim. Tadına doyulmıyan bir yemek oldu.

Okuyucularıma hemen bu gulaşı yapmalarını tavsiye ederim.

EV KADINI

RADYO. TELEFON. TELGRAF HABERLERİ

Askerî durum

Yazan: **İhsan BORAN**

Uzak doğu cephesi:

Dünkü yazımızda ihtimal verdiğimiz üzere, Filipinlerde Amerikan müdafaa cephesi yandan Japan taarruzile kuşatılmış ve sona ermiştir. Tokyodan gelen habere göre, 60 bin kişilik Amerikan - Filipin ordusu mütareke talebinde bulunmuştur.

Hint denizinde, tahmin ettiğimiz üzere bir deniz - hava muharebesi beklenmektedir. Fakat Japonlar şimdiden bu denizde üstünlüğü ele almışlardır. Iki Ingiliz kruvazörü ve 41 müttefik gemisi batıran Japon filosu, büyük kısmile Rangon ve Port-Blaire'de toplanmıştır. Diğer taraftan refakatinde tayyare nakliye gemileri bulunan Ingiliz filosu Hint denizinde muharebeye hazırlanmaktadır. Beklenen bu muharebe neticesinde Hindistan yeni bir duruma girecek ve deniz muvasala yolları belki de değişikliğe uğrayacaktır.

Birmanyada Japonlar Mandalay ve petrol havzasına yürümek için yeni bir taarruza hazırlanmaktadırlar; bu maksatla Mandalay cenup doğusuna düşen Şin - May'da yeni kuvvetler toplad kları ve Mandalayı müdafaa edecek Çin kuvvetlerinin doğu cenahına karşı da bir taarruzda bulunmalarına ihtimal verilmektedir. Bundan başka Japonların Birmanya batı kıyılarına çıkarma yapmaları da mümkündür.

Libya cephesinde:

Ingilizlere göre General Rommel'in elinde yarı zırhlı ve motörlü olmak üzere 6 tümen kadar bir kuvvet vardır, bu kuvvet son zamanlarda kuvvetlendirilmiştir. Mayıs sonuna kadar mevsimi harekâta elverişli olduğundan General Rommel'in bu 1,5 aydan istifade ederek büyükçe bir taarruzda bulunması mümkündür. Ancak, bu taarruzun Süveyş kanalına uzamasına ihtimal verilemez. Fakat mihver ordusunun Tobruk'u düşürmiye ve Mısır hududuna yanaşmıya çalışması akla gelebilir. Şimdiki halde General Rommel'in Ingilizlerin tuttukları hattın cenup cenahına doğru taşmak istediği, bu maksatla bazı hareketlerde bulunduğu anlaşılmaktadır. General Rommel'in, Ingilizleri kolayca ricate mecbur etmek gibi bir hareket tarzını tercih edeceğine ihtimal verilebilir.

Doğu cephesi:

Alman tebliğinden anlaşıldığına göre, Ruslar cephenin Leningrad cephesinde ve doğusunda, merkez kesiminde şiddetli ve münferit taarruzlara devam etmektedirler. Yalnız Donec havzasında Mareşal Timoçenkonun sürekli taarruzları eski şiddetini kaybetmiş ve durmuştur. Radyo gazetesi, Staraya Russada Alman ordusunun çemberden kurtulduğunu ve duruma hâkim olduğunu haber vermiştir; bu haber doğru ise Staraya Russa meydan muharebesi sona ermiş ve Rusların Leningradı Ilmen gölü cenubundan kurtarmak teşebbüsü neticesiz kalmış demektir.

Denilebilir ki, cephede taarruz ve müdafaa muharebeleri gevşemiştir. Iki taraf ta cephe gerisinde gelecek harekât için hazırlanmaktadır. Ingiliz havakuvvetlerinin batıda şimali Fransa ve Almanya üzerine yaptıkları taarruzlarla Ruslara yardım ettikleri ve Almanları bu bölgelerde hava kuvvetleri bulundurmıya mecbur ettikleri muhakkaktır. Bu suretle Ingilizler, Avrupada ikinci cepheyi önce havalarda açmış sayılabilirler. 300 tayyare ile yapılan hava taarruzları sık sık yapılmıya başlarsa, Doğu cephesinde Rus hava kuvvetleri Rus ordularını daha iyi himaye ve takviye imkânını bulacaklardır.

Ziraat seferberliğinde ücretli iş mükellefiyeti kurulacak

Mahsulün ziyana uğramamasını temin için yeni bir teşkilât kuruluyor

Ankara, 10 (Telefonla) — Hükûmet, ziraat seferberliğini en geniş bir tarzda tatbik etmek için yakında alınacak mahsulü mahallinde kontrol etmek, zamanında kaldırmak ve istihlâk merkezine süratle sevketmek için yeni bir takım tedbirler almış bulunmaktadır.

Derhal tatbik edilecek olan bu mühim tedbirler meyanında istihsal merkezlerini, bilhassa tarlaları kontrol edecek ve mahsul kaldırılıncaya kadar işin başından ayrılmıyacak kontrolörler bulunduracak bir teşkilât vücude getirecektir. Bu teşkilât icabında zabıtadan da müzaheret görecektir. Vazifesi, mahsule iyi bakılmasını, zamanında kaldırılmasını ve herhangi bir suretle ziyana uğramamasını temin etmektir.

Diğer taraftan mahsulünü daha erken kaldırmış küçük tarla sahiplerı de komşuları bulunan büyük tarla sahiplerine mahsulü kaldırmak için yardım etmekle mükellef tutulmaktadırlar. Yalnız bu suretle başkalarının tarlalarında çalışacak olanlara, mahallin şartları nazarı itibara alınarak tesbit edilecek bir ücret verilecektir.

Ayrıca hükûmet, mahsulün istihlâk merkezlerine veya değirmenlere nakli sırasında ve icap eden yerlerde ücretli iş mükellefiyeti tatbik edeceği gibi icap eden yerlerde de ordu nakil vasıtalarından da istifade edecektir.

Bir adamı iple boğdular

(Başı 1 incide) *—*

Mehmede ait olduğu ve evvelâ iple boğulmak ve sonra boğazı bıçakla kesilmek suretile öldürüldüğü anlaşılmıştır.

Hâdise hakkında mahallinde tahkikata giden arkadaşımız şunları anlatıyor:

Merdivenköyü cinayetini, yerinde tahkik etmek üzere hâdise mahalline gittim. Vakanın içinde geçtiği evin kapısı devletin eli tarafından mühürlenmişti. Göztepenin arkasına sıkışmış gibi duran bu sessiz köye sanki hayattan bezmiş insanlar yerleşmişti. Mühürlü evin etrafında konuşacak insan arıyordum. Vakit henüz gündüz olmasına rağmen ortalıkta kimsecikler görünmüyordu. Komşu evin kapısını çaldım, kapıya kucağında bir çocukla zayıf, perişan kılıklı bir kadın çıktı; ona maksadımı açmıya vakit bulamadan çoluğu, çocuğu, anası, babası ile bir sürü insan kapıya dolmuştu. Dışardaki kimsesizliğe mukabil bir evin içinden fırlıyan kalabalığa hayret ederek ailenin reisi Kasıma komşusu hakkında bildiklerini sordum.

— Onlar bu eve geleli bir ay bile olmadı. Iki erkekle bir karı geldiler. Kadının iki de çocuğu vardı. Niyazi adındaki adamla karı beraber düşüp kalkarlarmış. Olen Süleyman da galiba, işittiğimize göre bunlara bakarmış... Bakarmış ama Niyazi ile karı da çalışırlardı. Haydarpaşada ambarda iş yaptıklarını söyler idiler! Burada oturdukları müddetçe bir gürültülerini işitmedik... Ama yine işittik ki karı iki erkek arasında kalırmış!

İçerden kucağında çocuklu bir kadın daha çıkageldi:

— O karı bir garip karıydı... Insana bir fena bakardı ki... Şunun şurasında kapı bir komşuyuz. Gelip bir gün hatırımızı bile sormadı!

Sokak kapısına yaslanmış bir çocuk, kirli yüzünün içinde pırıl pırıl yanan bakışlarını bana doğru dikerek, elile karşıdaki su birikintisini gösterdi:

— Işte, dedi. Şu karşıdaki göl gibi bir yer var ya... Süleymanın ölüsünü orada buldular.

Kasım, beni oraya götürürken:

— Ölüyü buradan çıkardıktan sonra muayene etmişler.. Sırtında derin bıçak yaraları varmış. Varmış ama üstündeki işçi elbisesinde bıçak delikleri yokmuş...

Ev ile bu küçük göl arasında 20 metre kadar mesafe ancak vardı.

Kasım, bana fazla malûmat verebilir düşüncesile, beni hâdisenin içinde geçtiği evin sahibine götürdü. Ev sahibi Zeliha ihtiyar bir kadındı. Söze şöyle başladı:

— Sanki benim evime böyle bir iş tasarlamışlar da öyle gelmişler. Daha elime beş paraları da geçmedi. Geçen gün gittim, baktım. Iki erkektir, oturmuşlar..

— Hanginiz bana para vereceksiniz, dedim.

Süleyman: «Ben vereceğim» dedi. Süleyman biraz vakitli imiş.. Hatice ile Niyaziye de o bakarmış. Bir kaç gün sonra kontratı yaparız, dedi.

O Hatice kadın da bana:

— Biz köşkte otururduk.. Buraya geldiğimize bakma! diye söylendi.

Köyden dönerken arabacı bana lâf attı:

— Bayım, dedi. Ben öldürülen Süleymanı tanırım, o eskiden de Göztepede otururdu. Karısı ve çocukları da vardı. Onları iki ay evvel memleketine, Erzuruma gönderdi. Işittiğimize bakılırsa Süleyman memlekette bir kadını baştan çıkarmış, mış... Bu, beraber oturduğu karı ile erkek te Erzurumdan gelmişlermiş..

Bu esrarlı cinayetin düğümleri başımda birbirine iliklenerek Göztepenin yeşil yolları kenarında uzayan bahçeleri, yeni açılan çiçekleri seyrederek şehre döndüm.

Nihayet alâkadar makamlardan yapılan tahkikat neticesinde hâdisenin şöyle cereyan ettiğini öğrendim:

Oldürülen Süleymanın odasında yapılan tahkikat sonunda, yatakta çarşaf olmadığı dikkati çekmiştir. Yerde kan izleri görülmüş, bu izler takip edilerek bir sandığa varılmış, sandık açılmış ve içinde, Süleymana ait olduğu öğrenilen bir yatak çarşafı bulunmuştur. Bu çarşaf yeni yıkanmış olmakla beraber kan lekeleri görülmüş, tahkikat derinleştirilmiş, ve bir taşın evdeki kuyuyu örttüğü dikkati celbetmiş ve bu taş kaldırılınca açılan hendekte bir koyun postu bulunmuştur. Bu postun içi kan ve çuval parçalarile doludur. Bu çuval parçalarından biri de maktulün sırtında bulunmuştur.

Bu deliller karşısında maznunlar ağlamıya başlıyarak ifadeyi vermişlerdir:

— Gece yatarken Süleymanın odasından ıh, ıh!.. diye sesler işittik. Imdadına koşacağımız sırada kapıya ellerinde silâh bulunan bazı adamlar geldi, bizi tehdit ettiler, diyerek bazı isimler söylemişlerdir.

Kadıköy müddeiumumisi Sıtkı Koraltan bu isimlerin ve hâdisenin etrafında incelemelerine devam etmektedir.

Şahit

BAŞMAKALEDEN DEVAM

Dünya için yıldız barışıklığı

(Başı 1 incide) —

seve seve yapacakları bir harp varsa o da İstanbulu ve şarki Trakyayı almak için bizimle dövüşmek imiş...

Kimi Vaşingtondan, kimi Londradan, kimi İsviçreden gelen bu dedikodu haberlerini okuyunca düşündüm: Bir gün evvel tramvayda kulağıma çarpan tatlı barış havasile topraklarımızdan geçit meçit lâkırdıları arasında ayrılık yok mu?

Hayır, hiç de yok... Biz, yalnız kendimiz için değil bütün dünya için barış istiyoruz, dünyanın kara gidişine üzülüyoruz, barış sözü dilimizden düşmüyor. Fırsat buldukça bu uğurda candan da çalışacağız, fakat bir taraftan da dünyanın haline hiç emniyetimiz yok. Böyle bir kıyamet gününde kendimiz için ve dünyanın bütün bu kısmı için sulhu korumanın yolunu bütün hudutlarımızı silâhla beklemekte bulduk. Gece gündüz gözlerimizi dört açarak ufuklarımızı göz hapsinde tutuyoruz. Bütün açık veya kapalı tehditler, uzatılan bütün yemler bizi bir an için bile şaşırtmamıştır. Mukavemet azmimizi gevşetmek için sarfedilen hertürlü gayretlerin tesiri sıfırı geçmemiştir.

Büyükmek hırsile kendini yiyen ve kumar oynayan memleketlere acıyarak bakıyoruz. Tıpkı kumar uğruna evini yıkanlar hakkında denildiği gibi, «Allah ıslah etsin!» diyip geçiyoruz. Bizim hakkımızda abuk sabuk sayıklayan olursa hastalığına veriyoruz.

Bize yan bakan; barış halinde, tarafsız kalmak yolundaki iradeye karşı gelen olursa Türk sıfatile vazifemizi nasıl yapacağımızı bütün dünya bilir.

Bir taraftan böyle bir ihtimale daima hazır durmakla beraber dünyayı barışa kavuşturmak emelini de hâtırımızdan uzak tutmamız için hiç bir sebep yoktur.

Tramvaydaki meçhul yol arkadaşımın hakkı var: Dünya milletlerinde yıldızını barıştırmak lâzım... «Yıldız barışı» hiç de fena bir ad değil... Hakiki barışın bütün manasını ve hedefini bir tek kelime ile anlatıyor.

Ahmet Emin YALMAN

Uzakşark harbi

(Baştarafı 1 incide) §

rinin ezici üstünlüğü neticesinde aç ve bitkin bir halde bulunan müdafilerin anudane mukavemetini yenmiştir. Bayrağımız çember içinde bulunan Corregidor adası nın kalesinde dalgalanmağa devam etmektedir.

Düşmanın Cebu adasına asker çıkardığı tahmin edilmektedir.

Torpitolarımız düşman gemilerine taarruz ederek bir Japon kruvazörünü batırmışlardır.

Hermes tayyare gemisi battı

Londra, 10 (A.A.) — Amirallik dairesi Hermes uçak gemisinin Seylân açıklarında bir Japon hava hücumu neticesinde battığını bildirmektedir. Tafsilât gelmemiştir. Fakat mürettebattan büyük bir kısmının kıyıya vardığı sanılmaktadır.

Tokyo, 10 (A.A.) — Imparatorluk umumî karargâhının tebliğinde, battığı bildirilen Hermes 10850 tonluk bir tayyare gemisi idi. 1918 senesinde tezgâha konan bu geminin inşaatı 1924 senesinde bitmişti. Kızağa konur konmaz tayyare gemisi olarak kullanılmasına karar verilen ilk harp gemisi Hermes'tir.

Istanbul sinemacılığının bugüne kadar kaydettiği en büyük muvaffakıyet

ARJANTİNA

MELEK Sinemasında

4 üncü ve Sonuncu Hafta

Bugün saat 1 de tenzilâtlı matine

Önümüzdeki çarşamba akşamı program değiştirilecek. Yeni ve mütemmel bir filme başlanacaktır.

BROADWAY ÇILGINLIKLARI

Baş Rollerde:

JOAN BLONDELL - LANA TURNER

Talebe yurdunun inşasına başlanıyor

Parti Genel Sekreteri ile Parti mimarı bugün şehrimize geliyor

Ankara, 10 (Telefonla) — Parti Genel Sekreteri Bay Fikri Tuzer bu akşam İstanbula hareket etmiştir. Fikri Tuzere, Parti mimarı Sabri Oran refakat etmektedir.

Bu seyahat, İstanbulda yapılacak olan talebe yurdu binasile alâkadardır. Malûmdur ki bu yurdun inşası hakkında Milli Şef İsmet İnönü çok kıymetli direktifler vermişlerdi. Öğrendiğimize göre, yurdun inşası, tefrişatile beraber 1 milyon liraya mal olacaktır. Derhal inşasına başlanılacak olan yurd, kız ve erkek 1000 kadar talebe barındıracaktır. Bina iki kısımdan mürekkep olacak, bir kısmı kız, diğer kısmı erkek talebeye hasredilecek. Bina içinde talebelerin rahatça çalışmasını temin edecek hertürlü tesisat bulunacaktır. Kız ve erkek kısımların ayrı ayrı müdürleri olacaktır.

Meclis müzakereleri

(Başı 1 incide) =

hazırlanmasını temin için teşekkül eden ihzari bir encümenimiz var. dı. Memlekette ve yiyecek maddelerde tasarrufu temin için tedbirler düşünülüyordu. Ekmeği bayat satmak, bayatlamış satmak acaba tasarrufa fayda verir mi vermez mi diye görüşülüyordu? Encümende konuşulurken doktor arkadaşlar da iştirak ediyorlardı, şu kararа varıldı. Ekmek bayatlayınca gıda hassasından mühim kısmını kaybeder, bir. İkincisi fazla ekmek sarfını mucip olur. Binaenaleyh Vekil arkadaşlarımın da iştirakile encümene bayat ekmeğin bir faydası olmıyacağı kanaati gelmişti. Bir Koordinasyon kararı da olmadığına göre Ticaret Vekili niçin böyle bir emir vermiştir? Onun için Adliye Vekili nin ekmeği sıcak satmanın cürüm olacağı hakkındaki kanaatine iştirak etmem.»

Bunun üzerine Ticaret Vekili Mümtaz Ökmen kürsüye gelmiş ve şu izahatı vermiştir:

Ticaret Vekilinin cevabı

Ticaret Vekili Mümtaz Okmen (Ankara) Efendim doğrudan doğruya arkadaşımız Ticaret Vekâletinin bir kararına temas etmiş olduğu için sual nevema Dahiliye Vekilile sahibi sual arasından çıkıp kısmen Ticaret Vekâletine de intikal etmiş olduğu için hâdiseyi tavzih etmek üzere söz aldım. Bu hareketim nizamnameye bu noktadan mugayir olmasa gerek. Milli korunma kanunu encümenini de tasarruf bakımından bayat ekmek satılması mevzuu hakikaten müzakere edildi. Fakat bu mevzu encümenin kararına girecek bir şey değildi. Çünkü kanun ve karar mevzuu olamazdı. Bunun üzerinde bazı temenniler ve aksi mütalâalar serdedildi. Muhakkak olan şey şu idi. Umumi olarak bir çok yerlerden aldığımız şikâyetler fırıncıların ekmeklere fazla su vererek kilo itibarile sıkleti arttırıp undan tasarruf ettikleri şikâyeti vekâlete geldi. Alâkalı daire tetkik etti. Milli korunma kanununun hükûmete verdiği bütün salâhiyetler tamamile Icra Vekilleri heyetinin kararı ile istima edilir ve milli iradeye iktiran eder, Resmi Gazete ile intişar eder. Bundan sonra meri olur. Bazı yerlerde Adliye Vekili arkadaşımız da söylediği gibi mahrem emirleri bu noktadan mümkün olan yerlerde fırınlardan sıcak olarak çıkıp hem vatandaşın kanunen mürettep olan gıdasını az vermemek bakımından, hem de ona hamur ve sulu ekmek yedirmemek bakımından ekmeklerin bayatlattıktan sonra satılmasını tebliğ ettik. Bendeniz hâdiseye bugün muttali oluyorum. Bir vekâlet emrinin veya hükûmet kararının ifa edilip edilmemesini takdir mevkiinde olan en salâhiyetli makam hiç şüphe yoktur ki mahkemelerdir. Bu itibarla mahkemenin ittihaz edeceği kararda bir hatayı kanuni varsa, arkadaşımız bunun tashihi için kanuni yola gitmiştir. Kanunen salâhiyettar olan merci bittabi bunu tetkik edecektir. Maruzatım bundan ibarettir.

Meclis pazartesi günü toplanacaktır.

Istanbul Asliye 12 inci Hukuk Mahkemesinden: (942/136)

Müddei: Emin Aygün. Müddeialeyh: Seher: Sarıgüzel Hoca Uveyz mahallesi No. 87 de Hatem eliyle iken halen ikametgâhı meçhul.

Müddei Emin Aygün tarafından müddeialeyh Seher aleyhine açılan davası için müddeialeyhin 10.4.942 cuma günü saat 9,30 da mahkememizde hazır bulunması lüzumu ilânen tebliğ edilmesi üzerine mumaileyhin o gün gelmemesi veya bir vekil göndermemesine mebni hakkında gıyap kararı ittihaz olunmuş ve imlâ kılınan bu karara ait ihbarnamenin bir nüshası da mahkeme divanhanesine asılmış ve keyfiyetin on beş gün müddetle ilânı için tahkikatın 15.5.942 cuma günü saat 10 a bırakılmış olduğu tebliğ yerine geçmek üzere ilân olunur.

BULMACA

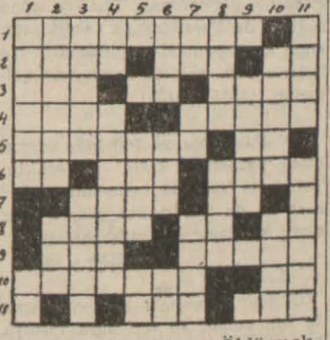

Soldan sağa: 1 — Öldürmek. 2 — Kolay; raci; beyan edatı. 3 — Rüstemin babası; yemek; Bir erkek adı. 4 — Bir meyva; Bir taşıt. 5 — Yemek yeme; İşaret edatı. 6 — Bir gıda maddesi; kış bahçesi; bir peygamber. 7 — Mukaddes bir yer; ufak mağara. 8 — Kadınlara hükmeden; isim; bir nota. 9 — Babanın eşi; İhtiyat. 10 — Fırlatırken; Su. 11 — Komşu bir memleket; san'at.

Yukarıdan aşağıya: 1 — Havadis kaynağı; Zamanın kısımlarından. 2 — Tutsaklık; Donuk. 3 — Sonuna (A) gelirse bir deniz hayvanı olur; Büyük ev. 4 — Genişlik; veznedar. 5 — Müthiş bir hastalık; beyan edatı. 6 — Kaya parçası; İdrardaki zehir; Nefer. 7 — Bir nota; Bir renk; Tuvalet vasıtalarından. 8 — Uçucu bir madde; İç uzuvlarımızdan. 9 — Temizlik vasıtalarından. 10 — Korkulu rüya. 11 — Tahta kiriş; Belli.

DUNKU BULMACANIN HALLI

Soldan sağa: 1 — Kıskıvrak. 2 — Ant. 3 — Zelil adam. 5 — Mika. 6 — Ot; Eken. 7 — Manasızlık. 8 — Av; Lût. 9 — Kray; Ailem. 10 — Atatürk; Ma. 11 — İman; Saadet.

Yukarıdan aşağıya: 1 — Kızdırmak. 2 — Avram. 3 — Salomon; Ata. 4 — İtalyan. 5 — Islak; Su. 6 — (K) ıt; Üs. 7 — (İ) rade; Ara. 8 — Relsika (akisler). 9 — Kama; (Ya) kı. 10 — Bekleme; Etek; Mat.

SİYASİ İCMAL

Amerikalılar Filipinde iyi dayandılar

Yazan: M. H. ZAL

Bataan yarım adasında dört aydanberi eşsiz kahramanlıklar gösteren Amerikan ve Filipin kuvvetleri, iki yüz bin kişilik bir Japon ordusunun baskısı altında nihayet teslim olmuşlardır.

Bu kuvvetlerin aylarca süren mü dafaası, bu harpte gösterilen kahramanlıkların başında gelmektedir. Çünkü anayurttan binlerce mil uzakta, tayyareden ve cephaneden mahrum bir Amerikan kuvvetinin hiç bir müsbet askeri gayeye, hiç bir imdat ümidi, ve hiç bir başarma ihtimali olmadan sırf dayanma azmile neler yapabileceğini ortaya koymuştur, Hem de Japon askeri gibi inatçı, fedakâr, bugün için denizlere hâkim ve bol malzemeye sahip bir düşmana karşı...

Geçen harptenberi gaflet uykusuna yatırılmış olan Amerikan ordusu, vazifeye bir defa sarılınca neler yapabileceğinin o kadar mükemmel bir örneğini ortaya koymuş tur ki, harbin bundan sonraki safhaları için mihver devletlerini her halde düşündürecektir.

Bundan başka mukadderatlarına ve topraklarına hâkim bir milletin nasıl dövüşebileceğini de üç dört senelik küçücük Filipin ordusu parlak bir surette isbat etmiştir. Ne Cavada, ne Sumatrada, ne Burmada şimdiye kadar buna benzer bir manzara görmedik.

Göze çarpan üçüncü bir nokta, hâdiselerin General Mac Arthur'ün iddia ve gayretlerinde ne kadar haklı olduğunu isbat etmesidir. Mac Arthur, sulh zamanında, «sarı tehlike» deyip durduğu, herkesin rahatını ve tembellik hakkını bozduğu ve gayret ve hazırlık istediği için yumuşaklar ve kırtasiyeciler tarafından ilk önce Genel Kurmay reisliğinden uzaklaştırılmıştı, sonra Filipin kumandanlığından kendi çekildi, çünkü Vaşingtondaki gevşek silâh arkadaşlarının hareketsizliğinden gücenmiş ve yeni bir Filipin ordusu kurmak gibi bir işe tek başına sarılmıştı. Bugün Filipinde mukavemet diye ne yapılabilmişse Amerika askeri teşkilâtının eseri değildir, bu teşkilâtı gaflet uykusundan uyandıramıyan bir tek vicdanlı adamın şahsi eseridir. Bu sayede bir miktar Japon kuvveti olsun bağlanmış, biraz vakit kazanılmış ve Japonların diğer cephelerdeki saldırışı biraz geriletilmiştir.

Bugün Amerikalılar Avrupada ikinci bir cephe kurarak Alman kuvvetlerini ikiye bölmeği, harbi sonuna getirmek bakımından, Japonlarla çarpışmaktan mühim görüyorlar. Eğer Filipinde eserleri görülen askeri ruh, garbi Avrupada da gösterilebilirse mihverin garbi Avrupa cephesine ait ihtimalleri sıkı sıkıya hesaba katması lâzım gelecektir.

Kadıköy Vakıflar Direktörlüğü İlânları

Senelik kirası L. K.	Mahallesi	Sokağı	Cinsi
200 00	Anadoluhisarı	Çavuşbaşı çiftliği dahilinde	1 numaralı kâgir köşk ve 2 numaralı fırın mutbah mahalli ile 3 numaralı karkir müştemilât.
1000 00	»	»	Çınarlı çeşme, düz kestanelik, Şakir ağa deresi mevkilerile Baklacı, Budak Dere Boza Batak altı Arpa Tarla, armut yatak ve çamlığın alt üst kısmındaki arazi mecmuu tahminen 1250 dönüm
1 00 Beher koyun başına	»	»	Kâgir 3 göz koyun ağılı ve bu ağılın önüne tesadüf eden setli arazi ve koyunları otlatmak üzere mera «beher koyun için senevi 1 lira olmak üzere tahminen 600 koyun barınabilir.
400 00	»	»	Yüz başına kadar sığır hayvanatı barındırmağa mahsus üzerinde 1 odalı 9 numaralı ahır ve 4.5.6.11 11/1 numaralı ahırlarla somanlık ve bu hayvanları otlatmak üzere mera.

Yukarda mevkileri yazılı bina ve araziler kiraya verilmek üzere müzayedeye çıkarılmıştır. Ihaleleri 20.4.942 pazartesi günü saat 14 tedir. Isteklilerin kira bedellerinin yüzde yedi buçuk nisbetindeki teminatlarile müdürlük akarat kalemine müracaatları. (4772)

Devlet Demiryolları İlânları

9 dan 19 numaraya kadar olan tenzilâtlı tenezzüh tarifeleri 10.5.942 tarihinden itibaren lâğvedilmiştir. (4442)

★

Muhammen bedeli (974) lira (25) kuruş olup ham kauçuğu idare tarafından verilecek olan muhtelif şekil ve ebatta yedi kalem lâstik rondela ve klape (27.4.942) pazartesi günü saat (14) on dörtte Haydarpaşada gar binası dahilindeki komisyon tarafından açık eksiltme usulile satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin (73) lira (7) kuruşluk muvakkat teminat ve kanunun tayin ettiği vesaikle birlikte eksiltme günü saatine kadar komisyona müracaatları lâzımdır.

Bu işe ait şartnameler komisyondan parasız olarak dağıtılmaktadır. (4415)

★

Izmirden Denizliye, Somaya ve Alaşehire sevkedilen eşyaya mahsus D.D./250 numaralı tarife 10.5.942 tarihinden itibaren lâğvedilmiştir. Fazla tafsilât için istasyonlara müracaat edilir. (2559 - 4439)

İstanbul Defterdarlığından:

Istanbul Adlî Tıp işleri binasında yaptırılacak (2378,68) lira keşif bedelli tamirat işi 15.4.942 çarşamba günü saat 15 de Millî Emlâk Müdürlüğünde müteşekkil komisyonda açık eksiltme ile ihale edilecektir.

Muvakkat teminatı 179 liradır. Isteklilerin en az bir teahhütte 2000 liralık bu işe benzer iş yaptıklarına dair idarelerinden almış olduğu vesikalara istinaden Istanbul vilâyetine müracaatla eksiltme tarihinden tatil günleri hariç 3 gün evvel alınmış ehliyet ve 942 yılına ait ticaret odası vesikalarını ibraz etmeleri muktazidir. Şartname vesaire münakasa evrakı mezkûr müdürlükte görülebilir. (4025)

Askerî fabrikalar satınalma komisyonu İlânları

10 ton Zeytinyağı, 10 ton pamuk yağı alınacak

Zeytin yağının beher kilosuna 125 ve pamuk yağının beher kilosuna da 115 kuruş bedel takdir edilen yukarıda yazılı pamuk ve zeytin yağı Askeri Fabrikalar umum müdürlüğü merkez satın alma komisyonunca 11/5/1942 pazartesi günü saat 15 de pazarlıkla ihale edilecektir. Şartname parasızdır. Kati teminat «3600» liradır. Heyeti umumiyesini birden vermek mümkün olmadığı takdirde parça parça da alınabilir. «4001»

★

15 ton kulp ipi alınacak

Beher kilosuna 132 kuruş bedel takdir edilen yukarda yazılı 15 ton kulp ipi Askeri fabrikalar umum müdürlüğü merkez satın alma komisyonunca 21.4.942 salı günü saat 14 de pazarlıkla ihale edilecektir. Şartname parasızdır. Kati teminat 2970 liradır. (4158)

ELHAMRA'da

MEÇHUL DOKTOR

Meraklı, heyecanlı büyük film Türkçe Sözlü

NEVROZİN

Baş, diş, nezle, grip, romatizma

Nevralji, Kırıklık ve Bütün Ağrılarınızı Derhal Keser

İCABINDA GÜNDE 3 KAŞE ALINABİLİR

İstanbul Levazım Âmirliğinden Verilen Askerî Kıtaat İlânları

Aşağıda yazılı mevaddın pazarlıkla eksiltmeleri hizalarında yazılı gün, saat ve mahallerdeki askeri satın alma komisyonlarında yapılacaktır. Taliplerin belli vakitte komisyona gelmeleri.

Cinsi	Miktarı kilo	Tutarı lira	Teminatı lira	İhale gün, saat ve mahalli		
Sade yağı	7,500	13,500	2025	13/4/942	15	İzmit postahane karşısında
Sığır, koyun, keçi eti	32,000	32,000	2500	16/4/942	15	Bolayir
Sade yağı	10,000			16/»/ »	16	Bolayir
Nal. No. 1 giyim	5,000)					
Nal. No. 2 »	2,500)	6,750	1012,50	16/»/ »	15	Gelibolu
Muhtelif nakliyat		50,000	7500	15/»/ »	15,30	Gelibolu
Balta. Çelik ağızlı. Adet	300	825	123,75	16/»/ »	15	Gelibolu
Demir saç dolap »	2	440	66	16/»/ »	15	Gelibolu

(2845-4384)

★

Aşağıda yazılı mevadın pazarlıkla eksiltmeleri hizalarında yazılı saatlerde 16.4.942 günü Kırklarelinde askeri satın alma komisyonunda yapılacaktır. Taliplerin belli vakitte komisyona gelmeleri. (2861-4428)

Cinsi	Miktarı Ton	Tutarı Lira	Teminatı Lira	İhale saati
Ayaktan canlı sığır	36	14,400	1080	16
Derisi satana iade edilecektir.				
Kavurma	8	12,800	960	16
Kuru soğan	15	262,50	19,19	16
Patates	15	5040	378	14,30
Sabun	3	2125	196,87	15,30
Pirinç	5	3250	243,75	15,30
Barbunya fasulya	10	2448	183,60	15,30
K. fasulya	10	2200	165	15,30
Sade yağı	1	1775	133,12	15,30
Yeşil mercimek	5	1600	120	15,30
Nohut	10	3200	240	15,30
Kuru üzüm	5	3000	225	15,30

★

Müteahhit nam hesabına 150 ton kuru incir satın alınacaktır. Evsaf ve hususi şartları komisyonda görülebilir. Ihalesi 20.4.942 pazartesi günü saat 11 de yapılacaktır. Isteklilerin teklif edecekleri fiyatlara göre komisyonca muvafık görüleni ihale edilecektir. Taliplerin teminatlarile Harbiyede Yedek Subay okulunda satın alma komisyonuna müracaatları. (2847 - 4386)

★

Beher kilosu 145 kuruştan koyun eti veya beher kilosu 130 kuruştan sığır eti olmak üzere 70 ton koyun veya sığır eti şartnamesi mucibince kapalı zarf eksiltme usulü ile satın alınacaktır. Koyun etinin muvakkat teminatı 7613 lira, sığır etinin muvakkat teminatı 6826 liradır. Ihalesi 28.4.942 salı günü saat 16 da yapılacaktır. Şartname komisyondadır. Taliplerin ihaleden bir saat önce teklif mektuplarını vaktinde Selimiyede askeri satın alma komisyonuna vermeleri. (2853 - 4420)

Beher çiftine 1160 kuruş tahmin edilen 190:230 bin çift C. tipi ve yeni orijinal tip kundura ve beher çiftine 1055 kuruş tahmin edilen 50:70,000 çift B. tipi kundura pazarlıkla eksiltmeye konmuştur. Ihalesi 16.4.942 perşembe günü saat 11 de Ankarada M. M. V. satın alma komisyonunda yapılacaktır. Şartnamesi 50 liraya komisyondan alınır. Taliplerin teklif edecekleri miktar üzerinden teminatlarile belli vakitte komisyona gelmeleri. (2868 - 4435)

★

8.4.942 günü kapalı zarf usulile ihalesi ilân olunan 1200 ton kuru fasulyaya talip çıkmadığından pazarlık usulile tekrar münakasaya konmuştur. Evsaf ve hususi şartları komisyonda görülebilir. Beher kilosunun muhammen bedeli 26 kuruştur. Ihalesi 16.4.942 perşembe günü saat 11 de yapılacaktır. Taliplerin kati teminatlarile Harbiyede Yedek Subay okulunda satın alma komisyonuna müracaatları. (2861 -4429)

8.4.942 günü kapalı zarf usulile ihalesi ilân olunan 300 ton sabuna talip çıkmadığından pazarlık usulile tekrar münakasaya konmuştur. Evsaf ve hususi şartları komisyonda görülebilir. Beher kilosunun muhammen bedeli 80 kuruştur. Ihalesi 16.4.942 perşembe günü saat 16 da yapılacaktır. Taliplerin kati teminatlarile Harbiyede Yedek Subay okulunda komisyona müracaatları.

(2863 - 4430)

★

8.4.942 günü kapalı zarf usulile ihalesi ilân olunan 300 ton zeytin yağına talip çıkmadığından pazarlık usulile tekrar münakasaya konmuştur. Evsaf ve hususi şartları komisyonda görülebilir. Beher kilosunun muhammen bedeli 119 kuruştur. Ihalesi 16.4.942 perşembe günü saat 14 de yapılacaktır. Taliplerin kati teminatlarile Harbiyede Yedek Subay okulunda satın alma komisyonuna müracaatları. (2864 - 4431)

★

65,264 lira 14 kuruş keşif bedelli tedrisat binası inşası kapalı zarfla eksiltmeye konmuştur. Ihalesi 28.4.942 salı günü saat 15 de Eskişehirde hava satın alma komisyonunda yapılacaktır. Ilk teminatı 4513 lira 21 kuruştur. Taliplerin kanuni vesikalarile teklif mektuplarını ihale saatinden bir saat evvel komisyona vermeleri. (2866 - 4433)

★

2500 liralık sığır eti alınacaktır. Pazarlıkla eksiltmesi 11.4.942 günü saat 10 da Yassıviranda askeri satın alma komisyonunda yapılacaktır. Taliplerin belli vakitte komisyona gelmeleri. (2855 - 4422)

★

200 kilo salça ve 100 kilo kırmızı biber pazarlıkla satın alınacaktır. Taliplerin 15.4.942 çarşamba günü saat 16 da Susurlukta askeri satın alma komisyonuna müracaatları.

(2856 - 4423)

★

15 ton mercimek, 15 ton bulgur, 15 ton nohut, 15 ton kuru fasulya, 5 ton zeytin yağı, 5 ton pirinç pazarlıkla satın alınacaktır. Taliplerin 17.4.942 cuma günü saat 16 da Susurlukta askeri satın alma komisyonuna müracaatları. (2858 - 4425)

★

16 adet 150 voltluk, 8 adet 120 voltluk anot bataryası pazarlıkla satın alınacaktır. Ihalesi 16.4.942 perşembe günü saat 15 de Çorluda askeri satın alma komisyonunda yapılacaktır. Taliplerin belli vakitte komisyona gelmeleri. (2859 - 4426)

★

Nümunesine göre aşağıda yazılı defter ve kâğıtlar alınacaktır. Pazarlıkla eksiltmesi 16.4.942 perşembe günü saat 16 da Çorluda askeri satın alma komisyonunda yapılacaktır. Taliplerin belli vakitte komisyona gelmeleri. (2860 - 4427)

Cinsi	Miktarı Adet
Haber alma kayıt defteri	325
Haber verme kayıt defteri	325
Beher 50 yapraklı haber alma kâğıdı	2470

★

Geyvede askeri satın alma komisyonunda aşağıda yazılı mevadın pazarlıkla eksiltmeleri 16.4.942 günü hizalarında yazılı saatlerde taliplerin getirecekleri nümunelerden beğenilmek suretile alınacaktır Taliplerin teminatlarile belli vakitte komisyona gelmeleri. (2852 - 4419)

Cinsi	Miktarı Kilo	Fiyatı Kuruş	İhale saati
Kuru soğan	500	20	14
Rezaki kuru üzüm	1000	65	14,30
Sade yağı	1000	190	15
Koyun eti	1000	120	15,30
Sığır eti	1000	85	16
Sabun	1000	100	16,30

Türkiye İş Bankası

Küçük tasarruf hesapları 1942 ikramiye planı

KEŞİDELER: 2 Şubat, 4 Mayıs, 3 Ağustos
2 ikinciteşrin tarihlerinde yapılır

1942 İKRAMİYELERİ

1	adet	2000	liralık = 2000,—	lira	40	» 100 »	= 4000,— »
3	»	1000	» = 3000,—	»	50	» 50 »	= 2500,— »
2	»	750	» = 1500,—	»	200	» 25 »	= 5000,— »
3	»	500	» = 1500,—	»	200	» 10 »	= 2000,— »
10	»	250	» = 2500,—	»			

REKOR! Teminat markasıdır

Zeytinyağlarının

Halisiyetinin aksini ispat edene

1000 - Lira ikramiye verilir.

Zeytinyağı istediğiniz zaman, yalnız

REKOR Zeytinyağlarını

Bakkalınızdan ısrarla isteyiniz.

"5 kiloluk boş tenekelerimiz 60 kuruş bedelle tarafımızdan satın alınmaktadır,,

Depo adresi: Istanbul Tütün Gümrük Kemerli so. No. 21 - Tel. 24197

Nafıa Vekâletinden:

Eksiltmeye konulan iş:

1 — Aydın Su işleri dördüncü şube müdürlüğü mıntakası dahilinde Horsunlu — Nazilli ve Pirlibey kanalları ile Büyük Menderes nehri arasında kalan takriben (25000) yirmi beş bin hektar genişliğindeki arazinin Nirengi şebekesine müstenit tesviye münhanili haritası ile bu ovaya akan derelerden idarece lüzum görülenlerin şeritvari haritalarının alınması işi muhammen keşif bedeli vahidi fiyat esası üzerinden 75000 liradır.

2 — Eksiltme 28.4.942 tarihine rastlıyan salı günü saat 15 de Ankarada Su işleri reisliği binası içinde toplanan su eksiltme komisyonu odasında kapalı zarf usulile yapılacaktır.

3 — İstekliler eksiltme şartnamesi, mukavele projesi bayındırlık işleri genel şartnamesi, umumi su işleri fenni şartnamesile hususi ve fenni şartnameleri ve projeleri (3) lira (75) kuruş mukabilinde su işleri reisliğinden alabilirler.

4 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin 5000 liralık muvakkat teminat vermeli ve eksiltmenin yapılacağı günden en az üç gün evvel ellerinde bulunan ve en az 5000 hektarlık bir arazinin takeometrik haritasını muvaffakıyetle yapmış olduğuna dair vesika ile birlikte bir dilekçe ile Nafıa Vekâletine müracaat ederek bu işe mahsus olmak üzere vesika almaları ve bu vesikayı ibraz etmeleri şarttır. Bu müddet içinde vesika talebinde bulunmıyanlar eksiltmeye iştirak edemezler.

5 — İsteklilerin teklif mektuplarını ikinci maddede yazılı saatten bir saat evveline kadar su işleri reisliğine makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır.

Postada olan gecikmeler kabul edilmez. (4183 - 2352)

Mudanya Askerlik Şubesinden:

Mudanya şubesinde 64 No. da kayıtlı yedek topçu teğmen Mehmet Cemalettin oğlu 314 doğumlu Muhsin Ertuğrul 28306 bir buçuk senedenberi aranmaktadır. Kendisinin çok acele olarak Mudanya şubesine ve yahut bulunduğu mahallin askerlik şubesine müracaat etmediği takdirde hakkında kanuni takibat yapılacağı ilân olunur. (2869-4436)

23 Nisan 1942 Bayramına mahsus Fevkalâde Piyango Planı

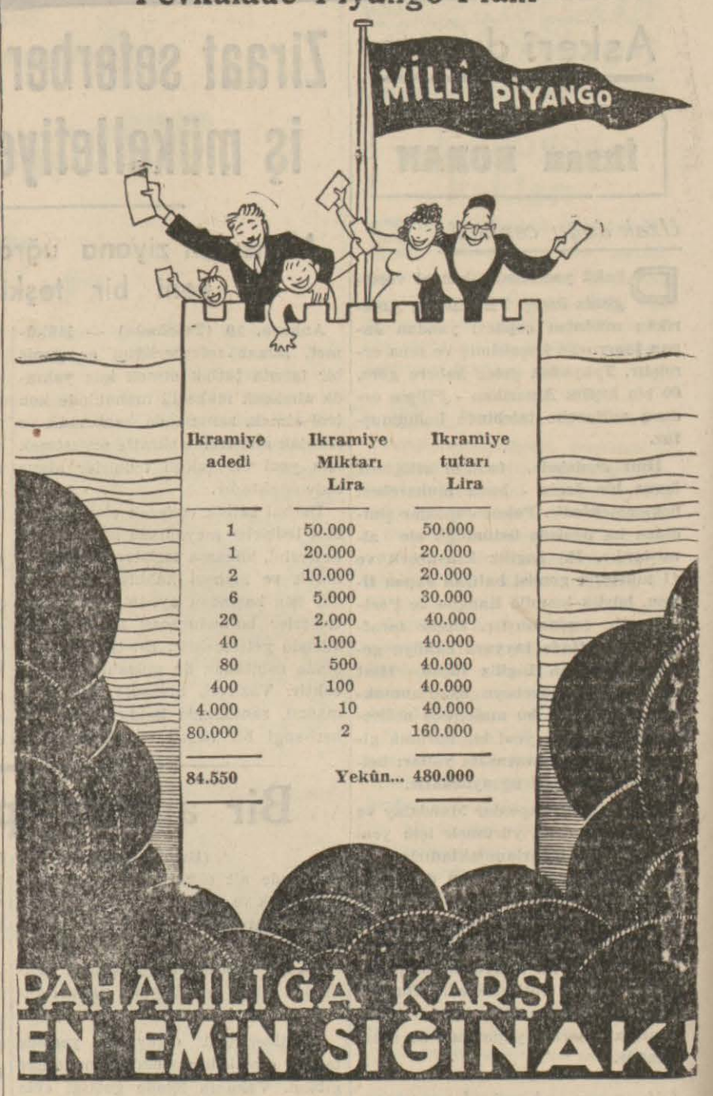

İkramiye adedi	İkramiye Miktarı Lira	İkramiye tutarı Lira
1	50.000	50.000
1	20.000	20.000
2	10.000	20.000
6	5.000	30.000
20	2.000	40.000
40	1.000	40.000
80	500	40.000
400	100	40.000
4.000	10	40.000
80.000	2	160.000
84.550	Yekûn...	480.000

Umumi bilet satış hasılatının % 60 ı ikramiye olarak tevzi edilecektir.
Tam bilet 2, yarım bilet 1 liradır

Cümhuriyet Merkez Bankası

4 NİSAN 1942 VAZİYETİ

AKTİF		Lira	Lira
Kasa:			
Altın: Safi Kilogram	72.606.213	102.126.446.84	
Banknot		6.390.332.50	
Ufaklık		471.930.36	108.988.709.70
Dahildeki Muhabirler:			
Türk Lirası		20.688.20	20.688.20
Hariçteki Muhabirler:			
Altın: Safi Kilogram	22.785.473	32.049.589.91	
Altına tahvili kabil serbest dövizler		—.—	
Diğer dövizler ve Borçlu kliring bakiyeleri		65.803.473.54	97.853.027.45
Hazine Tahvilleri:			
Deruhte edi. evrakı nakdiye karşılığı		158.748.563.—	
Kanunun 6-8 inci maddelerine tevfikan hazine tarafından vâki tediyat		22.454.653.—	136.293.910.—
Senedat Cüzdanı:			
Ticari senetler		345.507.404.42	345.507.404.42
Esham ve Tahvilât Cüzdanı:			
A — (Deruhte edilen evrakı nakdiyenin karşılığı esham ve tahvilât (itibari kıymetle)		45.192.261.93	
B — Serbest esham ve tahvilât		10.426.565.71	55.618.827.64
Avanslar:			
Altın ve döviz üzerine avans		4.944.30	
Tahvilât üzerine avans		7.808.722.—	
Hazineye kısa vadeli avans		2.657.000,—	
Hazineye 3850 No lu Kanuna göre açılan altın karşılığı avans		167.500.000.—	177.970.666.30
Hissedarlar:			4.500.000.—
Muhtelif:			11.639.151.08
		Yekûn	938.392.384.79

PASİF	Lira	Lira
Sermaye:		15.000.000.—
İhtiyat Akçesi:		
Adi ve fevkalâde	7.822.019.15	
Hususi	6.000.000.—	13.822.019.15
Tedavüldeki Banknotlar:		
Deruhte edilen evrakı nakdiye	158.748.563.—	
Kanunun 6-8 inci maddelerine tevfikan hazine tarafından vâki tediyat	22.454.653.—	
Deruhte edilen evrakı nakdiye bakiyesi	136.293.910.—	
Karşılığı tamamen altın olarak ilâveten tedavüle vazedilen	32.000.000.—	
Reeskont mukabili ilâveten tedavüle vazedilen	288.500.000.—	
Hazineye yapılan altın karşılığı avans mukabili 3902 No. lı kanun mucibince ilâveten tedavüle vazedilen	115.000.000.—	571.793.910.—
Mevduat		
Türk Lirası	88.394.126.75	
Altın: Safi Kilogram 877.422	1.234.164.05	89.628.290.80
2350 No. lı kanuna göre hazineye açılan avans mukabili tevdi olunan altınlar:		
Safi Kilogram 55.541.930	78.124.167.90	78.124.167.90
Döviz Taahhüdatı:		
Altına tahvili kabil dövizler		
Diğer dövizler ve alacaklı kliring bakiyeleri	28.288.176.95	28.288.176.95
Muhtelif:		141.735.819.99
	Yekûn	938.392.384.79

1 Temmuz 1938 tarihinden itibaren:
İskonto haddi % 4 Altın üzerine Avans % 3

Aşağıda miktarları yazılı sabunlar pazarlıkla satın alınacaktır. Taliplerin hizalarında yazılı gün ve saatlerde Izmir Lv. âmirliği satın alma komisyonuna yüzde 15 teminatlarile müracaatları. (2865 - 4432)

Miktarı Kilo	Tutarı Lira	İhale gün ve saati	
50,000	37,500	16.4.942	15
50,000	37,500	17.4.942	15
50,000	37,500	15.4.942	15
50,000	37,500	14.4.942	15

★

Beher kilosu 95 kuruştan 55,555 kilo sığır eti alınacaktır. Kapalı zarfla eksiltmesi 17/4/942 cuma günü saat 15 de Yassıviranda askeri satın alma komisyonunda yapılacaktır. İlk teminatı 3750 liradır. Taliplerin kanuni vesikalarile teklif mektuplarını ihale saatinden bir saat evvel komisyona vermeleri. (2714-4009)

★

100 kilo üstüpü, 100 metre temizlik bezi, 50 şişe vernik, 100 adet zımpara kâğıdı, 20 kilo sabatçi yağı pazarlıkla satın alınacaktır. Taliplerin % 15 teminatlarile 15/4/942 çarşamba günü saat 10 da Topkapı Maltepesinde askeri satın alma komisyonunda yapılacaktır. (2823-4336)

Aşağıda yazılı etlerin pazarlıkla eksiltmeleri 15.4.942 çarşamba günü saat 15 de Siirtte askeri satın alma komisyonunda yapılacaktır. Taliplerin belli vakitte komisyona gelmeleri. (2707 - 3988)

Cinsi	Miktarı Kilo	Fiyatı Kuruş	Teminatı Lira
Koyun eti	30,000	36	810
Sığır eti	30,000	32	720
Keçi eti	30,000	30	675

★

650 ton buğday kırdırılacaktır. Kapalı zarfla eksiltmesi 16.4.942 perşembe günü saat 16 da Bursada Tophanede Askeri satın alma komisyonunda yapılacaktır. Tahmin bedeli 19,500 lira, ilk teminatı 1462 lira 50 kuruştur. Evsaf ve şartnamesi Ankara, Istanbul Lv. âmirlikleri satın alma komisyonlarında da görülür. Taliplerin ihale saatinden bir saat evveline kadar kanuni vesikalarile teklif mektuplarını komisyona vermeleri. (2627 — 3755)

★

Muhtelif miktarda kavurma alınacaktır. Taliplerin teklif edecekleri miktar üzerinden % 15 teminatlarile 16/4/942 perşembe günü Kırklarelinde askeri satın alma komisyonuna gelmeleri.

(2818-4331)

Muhtelif nakliyat yapılacaktır. Pazarlıkla eksiltmesi 15/4/942 çarşamba günü saat 14,30 da Gelibolude merkez satın alma komisyonunda yapılacaktır. Tahmin bedeli 38,000 lira, kat'i teminatı 5700 liradır. Taliplerin belli vakitte komisyona gelmeleri.

(2822-4335)

★

14,500 liralık beş parti et pazarlıkla satın alınacaktır. İhalesi 18/4/942 cumartesi günü saat 11 de Halkalı köyündeki askeri satın alma komisyonunda yapılacaktır. Her parçanın teminatı 2175 liradır. Sığır, koyun ve keçi olmak üzere hangisi beğenilirse o cins et alınacaktır. (2824-4337)

★

12/1/942 de ihalesi ilân olunan beş bin liralık telefon direğine talip çıkmadığından tekrar pazarlığa konmuştur. Evsaf, eb'at ve hususi şartları komisyonda görülebilir. İsteklilerin teklif edecekleri fiyatlara göre komisyonca muvafık görüleni ihale edilecektir. İhalesi 14/4/942 salı günü saat 11 de yapılacaktır. Taliplerin teminatlarile Harbiyede Yedek Subay okulunda satın alma komisyonuna müracaatları. (2827-4340)

24/3/942 de ihalesi ilân olunan 200 ton hurda incire talip çıkmadığından tekrar pazarlığa konmuştur. Evsaf ve hususi şartları komisyonda görülebilir. İhalesi 14/4/942 salı günü saat 10 da yapılacaktır. Beher kilosunun muhammen bedeli 22 kuruştur. Taliplerin kat'i teminatlarile Harbiyede Yedek Subay okulunda satın alma komisyonuna müracaatları.

(2828-4341)

Askerlik İşleri

Beyoğlu Yerli Askerlik şubesi başkanlığından:

P. asteğmen Mustafa oğlu Niyazi (19583)

Tüfekçi S. 8. Hakkı oğlu İbrahim (328 - 78) in

Tbb. teğmen Osman Nuri oğlu İbrahim Şahabettin (36137) in acele şubeye müracaatları ilân olunur. (5206) 6098

Sahibi ve Neşriyat Müdürü
Ahmet Emin YALMAN
Vatan Neşriyat Türk Ltd. Şti.
Vatan Matbaası